

HY+

UTBILDNINGSG-
OCH UTVECKLINGSG-
TJÄNSTER

HELSINGFORS UNIVERSITET

FÖRSTÅ FINLANDSSVENSKA

LÄRARMATERIAL TILL DRAMAVIDEOR
FÖR BARN OCH UNGA SOM LÄR SIG
SVENSKA SOM ANDRASPRÅK

HÖSTEN 2020 har Helsingfors universitets utbildnings- och utvecklingstjänster HY+ i samarbete med Östra Nylands teater gjort tre dramavideor som kan användas i undervisningen för barn och unga som lär sig svenska som andraspråk. Syftet är att genom att se på olika sociala situationer och diskutera dem i grupp stärka den språkliga kompetensen (språklig förståelse, att använd språket samt fundera på interaktionen). Tanken är att det kan finnas behov för finlandssvenskt undervisningsmaterial som i S2-undervisningen kan öppna upp vardagliga situationer och väcka diskussion.

Detta kan ses som ett pilotprojekt, där vi testat hur vardagsspråk, diskussioner kring olika sociala situationer samt användandet av amatörskådespelare (finlandssvenska barn och unga samt unga som integreras på svenska i Finland) fungerar i undervisningsvideor i svenska som andraspråk. Efter att vi fått feedback på materialet och fått veta hur videorna tagits emot, kunde vi, ifall de varit till nytta i undervisningen, gärna söka finansiering för att utöka materialet och producera fler videor.

En av de nu producerade videorna är riktad till barn i lågstadieåldern, medan de två andra videorna lämpar sig för undervisning av ungdomar och unga vuxna. Denna materialproduktion har finansierats av UKM via projektet Fortbildning inom svenska som andraspråk (Helsingfors universitets utbildnings- och utvecklingstjänster HY+) samt med medel från Svenska kulturfondens Hallå! projekt Samassa veneessä – I samma båt (Östra Nylands teater).

MEDVERKANDE

Amatörskådespelare – finlandssvenska barn och unga samt nyanlända som studerar vid Borgå folkakademi.

Heini Rautoma (dramapedagog) har skrivit manus och fungerat som regissör.

Bal Parkash (producent på HY+) har filmat samt haft huvudansvar för redigeringen av videorna.

Sissel Korpisola (kundchef på HY+) har fungerat som initiativtagare och helhetsansvarig för pilotprojektet, samt redigerat texterna.

Helena Hasselblatt (ledare för Östra Nylands teater), Östra Nylands teaters kontaktperson för administrativt samarbete med HY+

Länkar till videorna hittar du här:

<https://blogs.helsinki.fi/hyplus-opintie/2020/11/16/forsta-finlandssvenska/>

TRE OLIKA BERÄTTELSE

Bästa lärare i svenska som andraspråk,
vi är glada över att du vill använda dramavideor i språkundervisningen! Här följer en kort introduktion till videorna samt förslag på hur materialet kan användas i undervisningen.

VIDEO 1 EN ANNORLUNDA FILMKVÄLL LÄMPAR SIG FÖR BARN I LÅGSTADIEÅLDERN.

Handling: En grupp flickor planerar en rolig kväll tillsammans, men en flicka lämnas utanför. Elevernas uppgift blir att fundera på hur en ensam person kan tas med i gemenskapen.

VIDEO 2 TINDERDEJTEN PASSAR FÖR UNGDOMAR OCH UNGA VUXNA

Handling: Tinderdejten handlar om en misslyckad dejt, där den ena parten direkt avfärdar den andra. Elevernas uppgift blir här att fundera på hur en sådan upplevelse kan hanteras.

VIDEO 3 FESTEN PASSAR FÖR UNGDOMAR OCH UNGA VUXNA

Handling: Festen handlar om människors olika förhållningssätt till hur man kan skydda sig under coronavirusepidemin. Ifall ni ser videon efter att pandemin är över kan det vara bra att tillsammans med gruppen blicka tillbaka på tiden då vi uppmuntrades att följa olika säkerhetsåtgärder för att hindra smittan från att spridas. Minns eleverna hur de själva tänkte kring att åka buss, gå i skola eller ordna hemmafest?

I varje video visas en social situation som kan lösas på flera olika sätt. Efter den inledande scenen presenteras två lösningsförslag. Tanken är att eleverna själva ska bli inspirerade att fundera på hur situationen skulle kunna lösas och även jämföra olika lösningsförslag och fundera på följderna.

Till exempel: *Vad kunde man säga i en viss situation? Vem kan påverka situationen? Kunde någon av personerna ha agerat på ett annat sätt? Varför reagerar man själv eller någon annan på ett visst sätt?*

VAD KUNDE MAN
SÄGA I EN VISS
SITUATION? VEM
KAN PÅVERKA
SITUATIONEN?

ORDFÖRRÅDET

Varje video inleds med genomgång av en del ord och fraser som förekommer i videon. Dramapedagog **Heini Rautoma** ”värmer upp” med ordförråd. Hon tar upp vissa av berättelsens nyckelord, dock tar hon inte upp alla ord som förekommer i scenen. Läraren kan gärna vid behov pausa videorna och översätta ord. Videorna har svensk textning, vilket förbättrar tillgängligheten och den språkliga förståelsen.

NEDAN FINNS EN LISTA PÅ ORD OCH UTTRYCK SOM FÖREKOMMER I VIDEORNA:

CENTRALA ORD OCH FRASER I VIDEO 1, EN AN-NORLUNDA FILMKVÄLL

Filmkväll

Massor av godis

Jätteroligt/kiva (används i vardaglig finlandssvenska)

Vilka är på väg?

Alla som räknas

Vad ska ni göra imorgon ?

Ingenting

Kanske borde vi fråga henne med?

Kom igen

Kanske det

Vad ska ni se för film?

Jag älskar Harry Potter.

Det visste vi inte.

Att notera:

Det kan vara bra att fråga eleverna om de känner till Harry Potter. Amatörskådespelarna i videon valde själva Harry Potter som film för den gemensamma filmkvällen, men ifall Harry Potter inte är bekant för din grupp kan man t.ex. googla tillsammans och söka upp information om filmserien. Det går bra att följa med berättelsen även utan att känna till Harry Potter, men det kan vara roligare om alla vet vad skådespelarna talar om.

CENTRALA ORD OCH FRASER I VIDEO 2, TINDER-DEJTEN

Tinder (en dejtingapp)

”Super-like” (speciellt starkt gillande av en annans profil på appen)

Vanlig ”like” (gillande av en annans profil på appen)

Att matcha (att bli par på Tinder. Detta sker då båda parter gillat varandras profiler)

Det är desperat

Att vara någons typ (att verka vara en lämplig person för någon, en potentiell partner)

Sjukt snygg

Vad ska jag svara på det här?

Alltså på riktigt! (utrop, stärker en fråga eller en känsla)

Vad menar du?

Att sticka (fara/gå iväg)

Att notera:

Vi hör en del vardagligt språkbruk i den här videon. Till exempel säger den unga mannen i videon ”det är ingen vits”, men i textningen står det att det inte ”är värt det”. Vi har försökt fånga de unga skådespelarnas naturliga språkbruk och de har i viss mån getts friheten att i sina repliker avvika lite från det skrivna manus. I och med att många människor använder Tinder på engelska har en del verb och substantiv en svengelsk klang. Eftersom appen visar ordet MATCH då paret formas talar man om att ”matcha”, o.s.v. Skådespelarna i videon är från Nyland, här kunde man också tillsammans med eleverna fundera på om man kanske i vissa fall använder andra uttryck i andra delar av Svenskfinland.

CENTRALA ORD OCH FRASER I VIDEO 3, FESTEN

Någon är utanför dörren
Äntligen får vi träffa henne
Vara ihop (vara ett par)
Gulle
Välkommen
En lydig medborgare
Trevligt att träffas
Man ska ha munskydd
Hur har du tänkt dricka med det där på?
Äldreboende
att bli sjuk
Hindra smittan från att spridas
Egentligen är det nog bra
Frisk luft
Filt

Att notera:

I den här videon förekommer en del uttryck som kan behöva diskuteras. Vad är ”en lydig medborgare”? I videon får ”en lydig medborgare” representeras av en person som följer myndigheternas säkerhetsanvisningar gällande coronaepidemin.

I vardagligt språkbruk används ofta andra ord än i mer officiella sammanhang. Det kan vara bra att diskutera synonymer och fundera på i vilka sammanhang man väljer att använda ett visst ord. Man talar t.ex. ofta om masker eller ansiktsmasker (munskydd) och åldringshem (äldreboende). För att öka den språkliga kompetensen och hjälpa eleverna att känna sig hemma i olika sociala och språkliga sammanhang är det bra att tillsammans diskutera betydelsenyanser och synonymer.

IDÉER PÅ HUR NI KAN INLEDA LEKTIONEN

Ta en kort fysisk uppvärmning, till exempel så här: Alla sträcker på sig, händerna mot taket. Sedan sänker man, samtidigt med utandningen, händerna och blicken mot golvet. Man kan skaka lite grann på axlarna och nacken. På inandning lyfter man händerna uppåt igen, och på utandningen rullar man ner. Det här är en effektiv uppvärmning för att få igång blodcirkulationen – och på köpet kanske också idéerna.

Mera uppvärmning: Lyssna på någon trevlig låt och rör er runt i rummet (iaktta säkerhetsavstånd i pandemitider). Man rör sig fritt i rummet och möter emellanåt andra som kommer emot. Alla hälsar på alla, först ett varv då man hälsar genom att nicka och le, sedan ett varv då man hälsar genom att säga godmorgon. Under det tredje varvet kan ni lägga till en egen hälsning, till exempel: Hälsa med foten, hälsa genom att vinka, hälsa genom att ge en komplimang, hälsa ”godmorgon” på valfritt språk.

Efter uppvärmningen är gruppen klar att ta sig an de inledande orden. Kanske vill ni stanna upp emellanåt och säga orden högt, eller upprepa dem högt tillsammans med dramapedagogen på videon? Här kan man ta med miner och kroppsliga gester, det kanske gör att vi minns orden bättre.

SPELA UPP, TA PAUSER, DISKUTERA MÖJLIGA LÖSNINGAR

Spela upp videon. Ni kan se på hela videon, men det är kanske att föredra att stanna upp då det står *Vad skulle du göra?* på skärmen.

Studerandena kan parvis eller i mindre grupper diskutera vilken lösning paret/gruppen skulle gå in för i den aktuella situationen.

EXEMPEL PÅ STÖDFRÅGOR:

Blev någon ledsen här? Varför?

Hur kan man göra den personen glad igen?

Vad borde den här personen (flickan, pojken, mannen, flickvännen...) säga nu?

Vad kunde man göra för att lösa situationen på ett bra sätt?

TRE OLIKA IDÉER FÖR ATT GÅ IGENOM SVAREN:

Vilket passar din grupp bäst?

- A) Alla berättar vad de tänkt, därefter diskuterar hela gruppen tillsammans de olika lösningarna som presenterats och deras följder.
- B) Alla skriver vad de tänkt, därefter diskuteras svaren i gruppen.
- C) Eleverna delas in i mindre grupper och varje grupp spelar upp en scen med en möjlig lösning. Dessa diskuteras sedan tillsammans med hela gruppen.

TA KONTAKT OCH GE RESPONS

De här videorna har förverkligats som ett pilotprojekt. Vi vill gärna höra vad ni tycker om dem! Lärde ni er något? Hade ni roligt? Hur fungerade videorna? Hurdana diskussioner uppstod? Lärde ni er nya ord? Har ni utvecklingsförslag?

Med tanke på en eventuell vidareutveckling av dramavideor i undervisningen för barn och unga som lär sig svenska som andraspråk i Finland är vi också intresserade av att veta vad ni tänker om videorna rent språkligt. Vill ni ha ett mer vårdat språk och mindre slang i eventuella framtida videor eller önskar ni t.ex. fler finlandssvenska dialekter i videorna?

Tanken med de videor som nu producerats var som sagt att ha ett så autentiskt vardagsspråk som möjligt, för att stöda inkludering och interaktion i olika situationer som kan uppstå för barn och unga i Svenskfinland. De vardagliga situationerna, reaktionerna och möjliga lösningarna på problemen som uppstår har också som avsikt att locka till reflektion och diskussion i elevgrupperna.

Som redan tidigare nämnts har amatörskådespelarna, för att fånga det naturliga språkbruket, getts friheten att en aning avvika från det skrivna manuset. Detta är anledningen till att videornas textning ibland kan avvika något från replikerna. Amatörskådespelarnas tal är inte alltid helt korrekt svenska, men tanken är även här att visa att det viktiga är att våga tala språket och göra sig förstådd. Det är inte hela världen om t.ex. ordföljden inte är korrekt, bara

man är modig nog att uttrycka sig, göra sig förstådd, vågar ha roligt och ta del i sociala situationer.

Vi är tacksamma för all respons vi kan få gällande hur materialet fungerar i undervisningen. Ni får också väldigt gärna kontakta oss om ni önskar få veta mer om det dramapedagogiska upplägget eller har önskemål gällande en utökning av material kring dramavideoor i språkundervisning. Skulle ni önska t.ex. fler tips på dramaövningar i anslutning till videorna eller tips på hur man kan aktivera olika sinnen i språkinläringen? Vi ser fram emot att höra från er!

VI NÅS PER E-POST:

Heini Rautoma, dramapedagog
heini.rautoma@gmail.com

Sissel Korpisola, pedagog och kundchef på Helsingfors universitets utbildnings- och utvecklingstjänster HY+
sissel.korpisola@hyplus.fi

Undervisnings- och kulturministeriet

